جام جم
فرهنگ
CULTURE
۱۱
دوشنبه ۱ آبان ۱۴۰۲ شماره ۶۶۱۳

«خنده در فلسطین» و «بازگشت به حیفا» در بازار کتاب

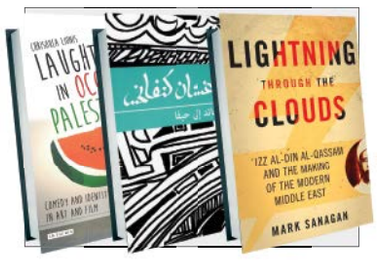
آثاری با محوریت فلسطین، مقاومت و صهیونیسم به‌زودی از سوی انتشارات امیرکبیر به بازار نشر عرضه خواهد شد.

«رعد و برق از میان ابرها» عنوان اثری است که به‌زودی رونمایی می‌شود. این اثر زندگی‌نامه عزالدین قسام را بررسی کرده است.

کتاب دیگر، «خنده در فلسطین» نوشته کریسولا لیونیس است. این نویسنده با بررسی وضعیت سیاسی کنونی فلسطین به تناقضی که در هنر و فیلم معاصر فلسطین است اشاره دارد که به‌طور فزاینده‌ای به سمت خنده تغییر مسیر داده و پیامدهای آن را بررسی و تحلیل می‌کند ازجمله کاهش امید ناسیونالیستی و درک و همدلی در زمان تفرقه را آشکار می‌سازد.

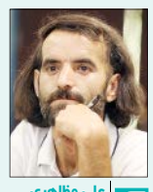
«بازگشت به حیفا» اثر غسان کنفانی، دیگر کتاب این انتشارات است که به بیش از ۲۰ زبان زنده دنیا ترجمه شده.

این اثر روایتگر زندگی یک خانواده فلسطینی در خلال حمله اسرائیل است که بعد از سال‌ها که اشغال مناطق به پایان می‌رسد و مرزها گشوده می‌شود به خانه پیشین خود برمی‌گردند و فرزندشان را در لباس سربازی یهودی مشاهده می‌کنند. این انتشارات همچنین دو کتاب «آسمان گریست» اثر تونی کلیفتون و ترجمه کاظم چاپچیان و «برتری‌طلبی یهود» را تجدید چاپ کرده است.

گفت‌وگوی «جام جم» با دکتر محمدخواجویی پیرامون فتنه تاریخی صهیون

مداوای یک زخم تمدنی

علی مظاهری
گروه فرهنگ و هنر

«اگر جنایات اسرائیل در غزه متوقف نشود، نمی‌توان جلوی مقاومت را گرفت» این سخن خردمندانه رهبر معظم انقلاب به شکلی جامع و مانع، گویای ابعاد رویدادهای کنونی در باختر آسیاست. منطقه‌ای که به زعم کارشناسان و پژوهشگران کارکشته بین‌المللی تا ۱۰سال آینده شاهد محو شدن رژیم غاصب صهیونیستی خواهد بود.

با سررشته یادشده، تاریخ فرهنگی و تعاملات قوم یهود را در خاورمیانه به‌ویژه قلمرو ایران فرهنگی تا امروز با دکتر محمد خواجویی مرور کردم. روزنامه‌نگار و تحلیلگر مسائل خاورمیانه در روزنامه الاخبار لبنان که مدیر گروه مطالعات لبنان در مرکز تحقیقات استراتژیک خاورمیانه است و نیز رئیس دفتر خبرگزاری جمهوری اسلامی در بیروت و سردبیری گروه تحقیق و تفسیر خبر این خبرگزاری از دیگر سوابق حرفه‌ای این همکار است.

پرسش‌های طولانی را به پاس دانش و دل‌آگاهی خوانندگان چکیده کرده تا میان‌تیتر رساندم بادا که از سخنان رسا و روشنگر این تحلیلگر مسائل منطقه خاورمیانه چونان این قلم برخوردار و بهره‌مند شوید.

سخن این است

برای این‌که فهم دقیقی از رویدادهای امروز فلسطین داشته باشیم بی‌هیچ گمان باید به مسأله با نگاهی تاریخی بنگریم، زیرا بدون این نگرش نمی‌توانیم دلیل بسیاری از رویدادهای کنونی را دریابیم. رژیمی در هفتاد و اندی سال پیش، برپایه یک طرح استعماری با حمایت غرب به‌ویژه انگلستان به صورت مصنوعی در منطقه‌ای از خاورمیانه تشکیل می‌شود. همه کشورهای جهان معمولا در منطقه جغرافیایی خود دارای ریشه و پیشینه تاریخی هستند اما موجودیت اسرائیل کاملا جنس متفاوتی در مقایسه با دیگر کشورها دارد و این مصنوعی بودن متمایزش می‌سازد. این‌که کسانی از دیگر کشورها در چارچوب یک طرح استعماری به منطقه‌ای آورده شوند که اساسا به مردمانی دیگر تعلق دارد و ساکنان دیگری داشته به‌ویژه که پشت این طرح هم اقدامات امنیتی باشد یعنی با سلاح و زور این طرح به پیش برده شد. وقتی این رژیم مصنوعی شکل می‌گیرد، اساس نزاع را در منطقه پی می‌ریزد و این همه درگیری در این نقطه به ریشه شکل‌گیری رژیمی برمی‌گردد که اصلا به این منطقه تعلق ندارد و نوعی زائده به شمار می‌رود.

حتی اگر این موضوع را نیز در نظر نگیریم و تنها قائل باشیم که کشوری به‌نام اسرائیل تاسیس شده یا اگر با ادبیات سازمان ملل سخن بگوییم، باز می‌بینیم این رژیم از نظر سازمان ملل دارای محدوده و مرزبندی روشنی است که تا پیش از سال ۱۹۶۷ مشخص بوده؛ در واقع این سرزمین از نظر سازمان ملل به دو بخش فلسطین و اسرائیل تقسیم می‌شود. بنا به ادبیات این سازمان باید فلسطینیان هم کشور داشته باشند نکته این است که رژیم موقت اسرائیل به این موضوع هیچ احترامی نمی‌گذارد و قواعد بین‌المللی را که تاکید دارد باید کشوری به‌نام فلسطین تشکیل شود عملا به حساب نمی‌آورد.

منطق زور

منطق رژیم صهیونیستی کاملا مبتنی بر زور بدون توجه به اصول و قانون‌های بین‌المللی است. از ۱۹۴۸ که کشوری به نام اسرائیل تشکیل شد، روزبه‌روز شبیه غده سرطانی میل به پیشرفت داشته و دارد، یعنی هیچ قاعده‌ای هم جلودار این مسأله نبوده و نیست، حتی طرح سازمان ملل را برنتابیده و بعد از ۱۹۶۷ به مناطقی در فلسطین یورش برد. جالب است حتی به مناطقی فرافلسطین دست‌اندازی کرد مانند سوریه که یک کشور دیگر است. اسرائیلی‌ها که مدعی‌اند فلسطین به آنها تعلق دارد، اما سوریه که کشوری جداست. البته هنوز بخش‌هایی از این کشور در اشغال رژیم صهیونیستی بوده یا درباره لبنان هم چنین رفتاری داشته‌است. اسرائیل علاوه‌بر سرزمین فلسطین همیشه میل به توسعه‌طلبی داشته و هرگز در این فضا قوانین بین‌المللی هم بازدارنده و کارساز نبوده‌است. تنها جاهایی که رژیم غاصب بناچار عقب نشسته، در سرزمین‌هایی بوده که با مقاومت مردم روبه‌رو شده مانند لبنان که پس از ۱۸ سال اشغالگری، پس از سال ۲۰۰۰ از آن سامان پس نشست.

ستم سیستماتیک

تمامی رخدادهای کنونی معلول شرایطی است که علت‌العلل‌شان خود رژیم صهیونیستی است و بس. وقتی پروژه اشغالگری این کشور ادامه دارد و بی‌توجه به نگاه سازمان‌های حتی بین‌المللی حقوق مردم فلسطین را پایمال می‌کند و اجازه تشکیل یک کشور مستقل نمی‌دهد که حق اولیه آن ملت است. می‌دانیم که سخن از چند هزار نفر نیست، بلکه سخن از میلیون‌ها آدمی است که نیاکان‌شان فلسطینی بوده‌اند و آنجازاده و پرورده شده‌اند. بی‌توجهی اسرائیل به این مهم و جلوگیری از تشکیل فلسطین و نتیجه‌نگرفتن فلسطینی‌ها از ابزار تعامل و مذاکره خواه‌ناخواه به واکنش‌های مقاومت‌محور می‌انجامد؛ شاهدیم که عملا رژیم موقت اسرائیل پروژه مرگ تدریجی فلسطین را پی گرفته تا عملا همه این خاک را تسخیر کند و به نوعی اهالی فلسطین در این روند حل شوند، چه با مهاجرت، چه با کشته‌شدن در جنگ و ... تا در نهایت آن پروژه تصرف عدوانی به انجام برسد. وقتی افرادی از پیشبرد روندهای سیاسی و جهانی برای احقاق و به‌دست‌آوردن حق مسلم‌شان ناامید شوند، طبیعی است به ابزار و ادوات جنگی و اسلحه دست ببرند، به‌ویژه که اسرائیل نیز انگیزه‌ای جز مبارزه و مقاومت برای آنها نمی‌گذارد. از سوی دیگر بی‌توجهی نه‌تنها رژیم صهیونیستی بلکه رسانه‌های فراگیر غربی به زمینه تاریخی فلسطینی‌هاست. آنها تنها یک فریم را بزرگنمایی می‌کنند و به تحریف حقایق و مسخ واقعیت می‌پردازند. برای مثال تاکید بر نزاع یک فلسطینی با یک یهودی مسلح و زخمی‌شدن آن سرباز صهیونیست یا مانند این. دراین‌باره گفتنی است اولا که چنین رفتاری به‌واقع یک واکنش به‌شمار می‌آید. ثانیا اگر هم خشونتی رخ دهد، واقعا قابل مقایسه با این میزان خشونت‌های سیستماتیک صهیونیست‌ها علیه مردم فلسطین نیست. اسرائیل یک دولت است که بر مردمی ستم می‌کند و آنها نیز ناگزیر به مقاومت و واکنش شده‌اند.

باید موضوع تعالیم یهود را از پروژه صهیونیسم جدا کنیم؛ حتی یهودیان بسیاری هستند که ضد صهیونیسم فعالند و باور دارند صهیونیسم پروژه‌ای است که زیربنای آن هیچ تناسبی با روح تعالیم اساسی یهود ندارد

آپارتاید مذهبی

قانون اساسی ایران پیروان آیین یهود را از ادیان رسمی کشور می‌داند که صاحب حق و دارای نماینده در پارلمان هستند. ما باید موضوع تعالیم یهود را حتما از پروژه صهیونیسم جدا کنیم، حتی بسیاری از یهودیان هستند که ضد صهیونیسم فعالند و باور دارند صهیونیسم پروژه‌ای است که تنها روبنایش تعالیم یهود است، اما زیربنای آن هیچ تناسبی با روح تعالیم اساسی یهود ندارد. به باور من، اقدامات امروز رژیم غاصب اسرائیل علیه بی‌گناهان در سرزمین فلسطین یا دیگر جاها از این منظر نیز قابل نقد است که آیین یهود به هیچ‌عنوان چنین تاکیدی بر کشتن دیگر انسان‌ها ندارد. طبیعی است که اینها برای ایجاد نقطه وحدت جهت همگرایی و جمع‌کردن شماری مردمان مهاجر برای پرکردن این سرزمین، نیاز به آیین و مذهبی مشترک به‌نام دین یهود دارند و به باور من، یافتن توجیه برای پیشبرد پروژه اشغالگری کار دشواری نیست. مثال ساده این‌که در دوره‌ای قلمرو شاهنشاهی ایران تا مدیترانه گسترش داشت. لبنان دست‌کم ۲۰۰ سال بخشی از کشور ما بوده مثل مصر و یمن و... آیا مضحک نیست که امروز در سده بیستم مدعی شویم چون در درازنای تاریخ در فلان و بهمان مناطق حضور بلندمدتی داشته‌ایم اکنون باید آن کشورها را از نو اشغال کنیم تا دوباره ذیل ما باشند؟ اگر این مدل منطق قرار باشد اجرایی شود در جهان آشوب به وجود می‌آید، زیرا بسیاری از سرزمین‌ها در دل تاریخ شاهد جابه‌جایی مرزهای‌شان بوده‌اند. حتی اگر این منطق را بپذیریم که یهودیان در دورانی از تاریخ در آن منطقه حضور داشته‌اند، بله این را نمی‌توان منکر شد، اما این‌که حقانیتی ایجاد نمی‌کند تا از جاهای دیگر آدم‌ها را بکوچانیم و آنجا را اشغال کنیم. آن هم در سده بیست‌ویکم! حتی اگر این منطق را هم بپذیریم پرسش پیش می‌آید که اگر دین یهود در اینجا حضور داشته پیروان دیگر ادیان نیز بوده‌اند. پیروان مسیحیت و اسلام هم مدارک تاریخی حضورشان مسجل است، یعنی حداقلش این است که رژیم صهیونیستی باید امروز به زندگی مسالمت‌آمیز پیروان ادیان حرمت بگذارد. آیا چنین می‌کند؟ کشوری تاسیس کرده که پیروان دیگر ادیان ابراهیمی با همدیگر حقوق مساوی نداشته و زیست مسالمت‌آمیز ندارند! این تمامیت‌خواهی اشغالگران محل انتقاد است، زیرا حق هیچ ملت دیگری را نمی‌خواهد به رسمیت بشناسد. صهیونیست‌ها یک رژیم کاملا آپارتایدراه‌انداخته‌اند. این آپارتاید که سخن ما نیست، این موضوع در قطعنامه‌های بین‌المللی هم اشاره شده که اسرائیل یک رژیم آپارتاید است و تبعیض نژادی خاصی را در مناطق فلسطین آن‌هم با ستیز و خشونت به اجرا گذاشته است.

ایران؛ ستم‌ستیز

با تشکیل اسرائیل و اجرای ستم سیستماتیک علیه ملت منطقه و ادامه این پروژه، طبیعتا بسیاری از ملت‌ها و ایران این راهبرد را برنتافتند و علیه‌اش موضوع گرفتند. انقلاب ۵۷ ایران باعث شد تمام گروه‌هایی که نگاه‌شان حمایت از فلسطین بود به قدرت برسند، نه‌تنها گروه‌های مذهبی حتی ملی‌گراها و چپ‌گراهای ایران به‌دلیل رویکردهای ضداستعماری‌شان نوعی تقابل را با رژیم اشغالگر قدس و نوعی همدلی و هم‌سرنوشتی و حمایت را با مردم فلسطین حس می‌کردند و عملا پس از انقلاب، کشور ما تبدیل به پیشقراول در راستای حمایت از حقوق مردم فلسطین شد، حتی در فضایی که بسیاری از کشورها رویکرد به‌نوعی صلح و کنارآمدن با رژیم موقت اسرائیل داشتند. در این شرایط کشوری که از حمایت حقوق فلسطینیان و احترام به آنها سخن بگوید بی‌شک برای صهیونیست‌ها ناگوار است و پذیرفتنی نیست وقتی ایران از مبارزات مردم فلسطین بدون پرده‌پوشی و آشکارا حمایت می‌کند و این موضوع را بارها اعلام کرده و البته همین هم باعث شده مقاومت فلسطینی در دو سه دهه اخیر به‌مراتب وضعیتی بهتر از دوران گذشته داشته باشد. چنین مهمی طبیعتا با واکنش اشغالگران و نگرانی‌اش روبه‌رو می‌شود و تقابلش با ایران طی این مدت در این مسأله ریشه دارد.

برش

آتش داغ اشغالگری

تحولات کنونی زمینه تاریخی دارد؛ پروژه اشغالگری اسرائیل، زمینه‌ساز این رویدادهاست و تجربه ثابت کرده اگر خیال رژیم صهیونیستی از مناطق اشغالی راحت شود، حتما موتور اشغالگری‌اش خاموش نخواهد ماند و بی‌شک به توسعه‌طلبی خواهد پرداخت. رژیم موقت اسرائیل که فعلا خود را به یک مناطقی محدود کرده به‌خاطر ناامنی‌های آنجاست، همین که خیالش آسوده شود، مانند گذشته به پیشروی در مناطق اطرافش می‌پردازد به‌ویژه که اگر در شرایطی طرف مقابلش ضعیف باشد. اگر در لبنان کنونی قدرت بازدارنده‌ای مانند حزب‌ا... وجود نداشت، شک نکنید توسعه‌طلبی‌اش را در آنجا همچنان ادامه می‌داد. چکیده این‌که ما با یک رژیم مصنوعی روبه‌روییم که همچنان پروژه اشغالگری‌اش را دنبال می‌کند و دراین‌باره هیچ کشوری حتی به نظر من ایران نیز در افق این پروژه اشغال استثنا نخواهد بود.

برای خواندن متن کامل کیوآرکد را اسکن کنید

پرسه در کوچه‌های مجازی

عطیه عیار | نویسنده و مترجم

جهاد جیتکس

چهل‌وسومین دوره نمایشگاه جیتکس از ۲۴ تا ۲۸ مهر در دبی برگزار شد. این نمایشگاه یکی از مهم‌ترین و تاثیرگذارترین رویدادهای حوزه صنعت و فناوری است.

جهان: امسال شرکت‌های فناوری ۱۷۶ کشور جهان در جیتکس شرکت کردند. ۲۰ شرکت ایرانی هم در یک پاویون اختصاصی توانمندی‌های خود را به جهانیان نشان دادند. این نمایشگاه فرصت خوبی برای جذب سرمایه و مذاکره با سرمایه‌گذاران و پیشرفت استارتاپ‌هاست.

جدل: یکی از شرکت‌کنندگان در نمایشگاه متوجه شده که در خیابان‌ها و مکان‌های عمومی دبی هیچ نمادی در حمایت از فلسطین نیست. وی که خود تولیدکننده محصولات فرهنگی و هنری است، از پیش از سفر کیفی با طرح پرچم فلسطین همراه داشت. همان شبی که رژیم نحس صهیونیستی بیمارستان المعمدانی را بمباران کرد، این رفیق ایرانی تصمیم گرفت از کیفش با پس‌زمینه برج خلیفه عکسی بگیرد. به فاصله کوتاهی چند شرطه سراغش رفتند و گفتند که دیده‌اند با پرچم فلسطین عکس می‌گیرد! پلیس‌ها همه مدارک و آدرس ایمیل این ایرانی را بررسی و استعلام می‌کنند. در نهایت، اجازه دادند برود ولی به او هشدار دادند که تکرار نکند چون زندانی و دیپورت می‌شود.

جذب: دلیل این منع عجیب ماهیت برساخته دبی است. دبی، سردمدار توسعه اقتصادی امارات متحده عربی است. به‌واسطه این سردمداری، محیط و روحیه حاکم بر آن بر مبنای سود و منفعت اقتصادی شکل گرفته است. پس هرچه که احتمال می‌رود این سود و منفعت را خراب کند، ممنوع کرده‌اند. سیاست حاکمان امارات بر این است که رویکردی مطابق با استانداردها و ارزش‌های غرب در پیش بگیرند تا امنیت سیاسی و اقتصادی کشورشان همیشه تامین باشد. در چنین محیطی، وقتی خبر حمله اسرائیل به مردم غزه شنیده می‌شود، حتی عرق ناسیونالیستی عربی هم اجازه ندارد بجنبد چه برسد به حس انسان‌دوستانه یا عزم مخالفت با ظالم و ماشین آدم‌کشی.

جرات: آن مردی که شرحش رفت و تیمش، دل‌شان طاقت نیاورد و خودشان دست به کار شدند و ویدئویی دلی برای فلسطین ساختند. داستان ویدئو از این قرار است که اعضای تیم در نقاط مختلف نمایشگاه پخش می‌شوند. فیلمبردار گروه در راهروهای نمایشگاه می‌چرخد و اعضای تیمش را از جلوی لنز دوربین می‌گذراند درحالی‌که صفحه موبایل‌شان را به دوربین نشان می‌دهند. همگی عکس پرچم فلسطین را روی صفحه موبایلشان دارند. هیچ‌کدام از دیگر افراد حاضر در نمایشگاه متوجه این حرکت نشدند. به‌خاطر قوانین آنجا نباید هم می‌شدند. آن نمایشگاه فناوری‌های دنیای آینده فارغ از دردهای بشری و بدن‌های تکه‌تکه‌شده مردم زندانی و محاصره‌شده فلسطین است. اما این گروه به‌دنبال مصرع «تو چراغ خود برافروز» بود. می‌خواست حتی در این دنیای هوش و آدم‌مصنوعی هم یادی از فلسطین شود. شاید باید اسم این بند آخر را می‌گذاشتم «جهاد».

یادمان

محمد غلامرضایی درگذشت

محمد غلامرضایی، پژوهشگر و استاد دانشگاه در ۷۱ سالگی دارفانی را وداع گفت.

این محقق و استاد دانشگاه، متولد ۱۳۳۱ در خور و بیابانک بود. او سال ۱۳۵۹ از رساله دکترای خود با موضوع «داستان‌های غنایی منظوم» در دانشگاه تهران دفاع کرد و سال‌ها با مراکزی چون انجمن آثار ملی بنیاد فرهنگ ایران، فرهنگستان ادب و هنر، بنگاه ترجمه و نشر کتاب و دفتر مجله راهنمای کتاب همکاری داشت.

او همچنین از سال ۱۳۷۱ تا ۱۳۷۸ عضو هیأت علمی دانشگاه یزد بود و از شهریور ۱۳۷۸ به دانشگاه شهید بهشتی منتقل شد و به تربیت نسل جوان همت گمارد. «سبک‌شناسی نثرهای صوفیانه: از اوایل قرن ۵ تا اوایل قرن ۸»، «سبک‌شناسی شعر پارسی از رودکی تا شاملو»، «تَشته فُر: آیین زندگی در دهه‌های پیشین خور و بیابانک»، «سی قصیده ناصرخسرو»، «روش تحقیق و شناخت مراجع ادبی»، «داستان‌های غنایی» و «ارج‌نامه محمد معین» ازجمله آثار به‌جامانده از این استاد زبان فارسی است.

همایش

نشست «انسان جدید فلسطین»

نشست «انسان جدید فلسطین» تأملی بر حماسه شگفت‌انگیز فلسطین از سوی پژوهشکده تبلیغ و مطالعات اسلامی باقرالعلوم(ع) امروز برگزار می‌شود.

در این نشست خالد قدومی، نماینده جنبش حماس در ایران سخنرانی خواهد کرد. همچنین حجت‌الاسلام احمد رهدار، مدیر گروه مطالعات سیاسی دانشگاه باقرالعلوم(ع) که از او تاکنون کتاب‌های مختلفی منتشر و بیش از ۸۰ مقاله در مجلات علمی ـ تخصصی و علمی ـ پژوهشی کشور ارائه شده در کنار سهیل اسعد استاد دانشگاه، مبلغ و طلبه حوزه علمیه که زاده آرژانتین و فارغ التحصیل دکتری رشته تمدن اسلامی از دانشگاه بیروت و دانش آموخته فلسفه و عرفان اسلامی از دانشگاه جامعه المصطفی(ص) در ایران است به همراه حجت‌الاسلام سید علی موسوی، رئیس پژوهشکده تبلیغ و مطالعات که مقالات مختلفی در همایش‌ها و مجلات بین‌المللی در اسپانیا، کانادا، ترکیه، قطر، لبنان و تونس ارائه داده به موضوع فلسطین امروزی می‌پردازند. این نشست ساعت ۱۵و۳۰ دقیقه در قم، بلوار جمهوری اسلامی، سالن همایش اداره کل تبلیغات اسلامی برپا می‌شود.

قاب

رونمایی از کتاب «قضیه فلسطین»

از کتاب «قضیه فلسطین» به زبان عربی در غرفه جمهوری اسلامی ایران در هشتمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب لبنان رونمایی شد. کتاب قضیه فلسطین، اثر سعید صلح میرزایی است که در هشت بخش و از متن سخنرانی‌های رهبر جمهوری اسلامی ایران استخراج شده است. این کتاب بیان صریحی از مواضع رهبر انقلاب در مورد فلسطین به زبان عربی است که توسط انتشارات انقلاب اسلامی منتشر شده. هشتمین نمایشگاه کتاب بیروت که با حضور ۱۵۵ ناشر از ۲۱ کشور برگزار شده بود، شب گذشته به کار خود پایان داد.